

Tea Anžur

Oris Pravne fakultete med obema vojnama

"Ideja univerze v Ljubljani je historična, uresničena v celoti prvič pod žezlom velikega Napoleona."¹

Želja po ustanovitvi univerze v okviru avstrijskega tipa je pri Slovencih tlela že od konca 18. stol. dalje. Prvič se je uresničila v Napoleonovi dobi z École centrale, ki je bila popolna univerza in je delovala od leta 1810 do 1814 z namenom, da izobražuje "filozofe, medicince, kirurge, farmacevte, zemljemere, inženerje, arhitekte, juriste" in teologe.² Francozi so ustanovili univerzo s stolicami za prirodno civilno in kazensko pravo. Od tega časa dalje so si Slovenci stalno prizadevali za ustanovitev lastne univerze. Še posebno odmevno so to izpričali v revolucionarnem letu 1848, ko se je pojavila zahteva po slovenski univerzi povezana s slovenskim narodnim programom. Boj za slovensko univerzo se je razmahnil še v času taborov (1868 - 71), ko so najprej zahtevali ustanovitev pravne fakultete oz. vsaj pravne akademije in ob prelomu 19. stoletja, ko je kranjski deželni zbor zahteval ustanovitev univerze s tremi fakultetami filozofsko, pravno in teološko.³ Končno se je želja izpolnila leta 1919, ko je bila s kraljevim ukazom z dne 23. julija ustanovljena v Ljubljani Univerza Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev s Filozofsko, Juridično (pravno), Medicinsko, Tehniško, in Teološko fakulteto.

Ustanovitev slovenske univerze leta 1919 v času oblikovanja prve jugoslovanske države je pomenila za slovenski narod veliko kulturno in politično pridobitev. Mnogim slovenskim študentom je mogočila in približala visokošolsko izobrazbo, ki so jo morali do tedaj iskati na tujih univerzah.

Leta 1919 se je na ljubljansko univerzo vpisalo nekaj več kot 900 študentov (Juridična fakulteta je imela v zimskem semestru 1919/20 vpisanih 247 študentov, od tega 11 izrednih).⁴

Prve štiri redne profesorje ljubljanske Juridične fakultete, ki so že prej poučevali na tujih univerzah⁵ in so bili poklicani iz tujine, da začnejo

predavati na domačih tleh je imenoval regent 31. avgusta 1919. Prvi profesorski zbor so tako tvorili matičarji: dr. Ivan Žolger prof. meddržavnega prava, dr. Leonid Pitamic prof. ustavnega in meddržavnega prava, dr. Bogomil Vošnjak prof. jugoslovanskega javnega prava, ki ni nastopil profesorske službe, ker je ostal kot poslanik v Pragi in Ivan Žmavc za narodno gospodarstvo, ki imenovanja ni sprejel. Spričo dejstva, da so bili prvi trije profesorji na mirovni konferenci v Parizu, dr. Ivan Žmavc pa imenovanja ni sprejel, fakulteta ni pričela s predavanji z šolskim letom 1919/20 kot je predvideval zakon o univerzi ampak šele z letnim semestrom 1920.

Prvo uvodno predavanje z naslovom Pravo in revolucija s slavnostno otvoritvijo je imel 15. aprila 1920 dekan prof. Leonid Pitamic. Prva seja profesorskega zbora ljubljanske Pravne fakultete je bila v Parizu 18. decembra 1919, kjer se je konstituiral prvi fakultetni svet Pravne fakultete. Univerzitetnemu svetu oz. vladi so sklenili predlagati v imenovanje štiri redne, enega izrednega in tri honorarne profesorje za Pravno fakulteto v Ljubljani. Prvemu dekanu prof. Pitamicu,⁶ pa so poverili naj "formulira konkretne predloge in jih zastopa pri univerzitetnem svetu".⁷ Ti prvi profesorji so opravili pomembno delo. Organizirali so prve seminarje, pripravili vse potrebno za zapolnitev učnega osebja fakultete, uredili prostore v bivšem deželnem dvorcu za pisarne in dekanat, pripravili prve prostore za predavalnice, knjižnico. Dekanat Juridične fakultete je začel zbirati tudi znanstveno in študijsko literaturo. Tako je pričela nastajati profesorska biblioteka, ki je bila sprva zelo pomanjkljiva.⁸ Kasneje so se ji pridružile biblioteke posameznih seminarjev (današnjih oddelkov). Profe-

na vseučilišču na Dunaju, dr. Leonid Pitamic je kot izredni profesor predaval v Črnovicah, dr. Bogomil Vošnjak, je bil zaposlen kot docent na vseučilišču v Zagrebu in dr. Ivan Žmavc je bil bibliotekar na vseučilišču v Pragi.

⁶ Dr. Leonid Pitamic je bil izvoljen za prvega dekana na II. seji fakultetnega sveta Juridične fakultete, dne 16. februarja 1920. Istočasno je bil izvoljen za prodekana prof. dr. Gregor Krek.

⁷ Zapisnik sej juridične fakultete v Ljubljani 1919 - 29/30, Zapisnik prve seje profesorskega zbora ljubljanske pravne fakultete v Parizu, dne 18. decembra 1919.

⁸ Zapisniki sej juridične fakultete v Ljubljani 1919 - 1929/30, Proračunski načrt juridične fakultete za leto 1927/28, str. 531.

¹ Pomen univerze v Ljubljani za Slovence in Državo SHS; Ljubljana 1927, str. 1.

² Pomen univerze v Ljubljani za Slovence in Državo SHS; Ljubljana 1927, str. 2.

³ Zbornik ljubljanske univerze 1989; Ljubljana 1989, str. 12.

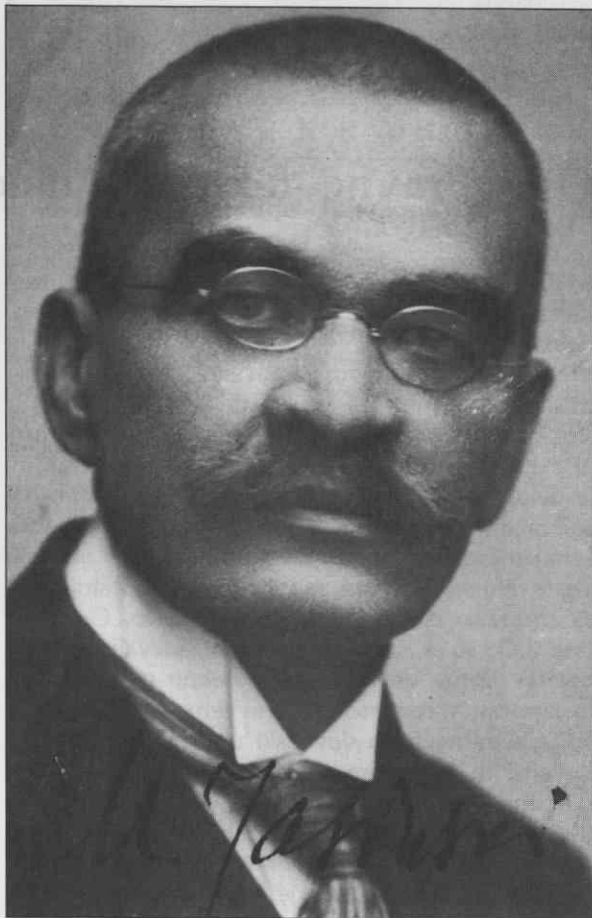
⁴ Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani; Ljubljana 1969, str. 638 - 639.

⁵ Ivan Žolger bivši minister in redni profesor je poučeval

sorji so tudi sami za "potrebe dijaštva", ki ni imelo na razpolago domačih del in si ni moglo kupiti knjig v tujini, izdajali učbenike. Najprej je izšlo delo dr. Škerlja: Menično pravo leta 1922 in leto kasneje Kušejovo: Cerkevno pravo, Dolenčev: Dušanov zakonik (1925), Henrika Steske: Državna uprava, Pitamičeva: Država in delo, prof. Lapajnet: Mednarodno in medpokrajinsko zasebno pravo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev s pravnimi granami posestrimami. Prof. Bilimovič je izdal leta 1933 še učbenik z naslovom: Uvod v ekonomsko vedo. V tem času je izšla še vrsta obširnih del fakultetnih člankov. Med njimi je pomemben Dolenčev: Tolmač h kazenskemu zakoniku kraljevine Jugoslavije ter Sodni kazenski postopek kraljevine Jugoslavije, Pravna zgodovina za slovensko ozemlje ter "Gorske bukve", Ogrisova: Trgovinska politika, Spektorskega: Zgodovina socialne filozofije. Do konca leta 1941 je izšlo še Bajičevo: Delovno pravo, Korošec in Krek sta napisala prispevek o zgodovini in sistemu rimskega prava, Ogris je obravnaval upravno pravo, Murko pa je pisal o davčnih oprostivah in davčnih olajšavah.⁹

Cilj fakultete pa je bil tudi izdaja samostojnega znanstvenega glasila. V tem prizadevanju je izšel leta 1921 Zbornik znanstvenih razprav, ki je izhajal enkrat na leto in v katerem so gospodarska vprašanja obravnavali profesorji dotične fakultete. Hkrati pa je Zbornik služil tudi kot publikacija za mednarodno zamenjavo, kar je še dodatno bogatilo fakultetno knjižnico in večalo ugled fakultete. Zbornik so prejeli brezplačno člani leta 1933 ustanovljenega Društva prijateljev pravne fakultete pod vodstvom prof. Lapajnet.¹⁰

Z letnim semestrom 1920, ko so se začela prva predavanja, prva inskripcija se je pričela 6. aprila 1920, je imela Juridična fakulteta še štiri nove redne profesorje. Dr. Gregorij Krek je predaval obče državljansko pravo, dr. Metod Dolenc kazensko pravo in kazenskosodni postopek ter kriminalistiko, dr. Anton Skumovič institucije rimskega prava in civilno sodno postopanje, dr. Ivan Žolger meddržavno pravo in izredni profesor Rado Kušej katoliško cerkveno pravo. Kot honorarni profesorji so predavali: dr. Janko Polec zgodovinski razvoj javnega in zasebnega prava, dr. Milan Škerlj trgovinsko in menično pravo, dr. Henrik Steska občinsko pravo, dr. Bogumil Senekovič obrtno pravo, dr. Stanko Lapajne meddržavno zasebno in kazensko pravo s posebnim ozirom na medpokrajinsko pravo kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.¹¹

Mihail Nikitič Jasinski, profesor na Pravni fakulteti.

Pravna fakultete si je hotela že na začetku zagotoviti jasne predpise glede študija in opravljanja izpitov. Ljubljanska univerza je namreč z ustanovitvijo dobila statut beograjske univerze, ki pa ni bil primeren za razmere na Pravni fakulteti. Dekan fakultete je zato 16. marca 1920, še pred pričetkom predavanj poslal predsedstvu deželne vlade za Slovenijo prošnjo naj blagovoli izdati naredbo o pravoslovnih in državoslovnih študijah in teoretičnih državnih izpiti na Univerzi v Ljubljani. Načrt je bil že sklenjen na seji fakultetnega sveta Juridične fakultete 1. marca 1920 in odobren na seji univerzitetnega sveta dne 13. marca. Deželna vlada je na svoji seji dne 1. aprila 1920 sprejela ta načrt naredbe in ga objavila v Uradnem listu z dne 17. aprila 1920. Naredba je dobila z Vidovdansko ustavo 28. junija 1921 zakonito moč. Načrt naredbe o pravoslovnih in državoslovnih študijah in teoretičnih državnih izpiti je bil skoraj v celoti prilagojen avstrijskemu sistemu ureditve. Na enak način je delovala tudi Pravna fakulteta v Zagrebu. Bistveno drugače pa je bil urejen študij v Subotici in Beogradu.

⁹ G. Kušej in R. Sajovic: Pravna fakulteta v prvih treh desetletjih, ZZR, XXIV, str. 204.

¹⁰ Zapisniki sej juridične fakultete v Ljubljani 1930 - 40, Zapisnik četrte redne seje fakultetnega sveta, dne 6. marca 1933, str. 105.

¹¹ Seznam predavanj za letni semester leto 1920; Ljubljana 1920.

Prof. dr. Gregor Krek, rektor v študiskem letu 1921/22. Predaval je obče državljansko pravo.

Slušatelji, ki so hoteli dobiti državno javno službo so morali narediti tri teoretične kolektivne državne izpite: pravnozgodovinski, pravosodni in državoslovni izpit. Študij je trajal osem semestrov. Pred pravnozgodovinskim izpitom (prvi oddelek študij), je bilo potrebno poslušati predavanja treh semestrov, po pravnozgodovinskem izpitu (drugi oddelek študija), pa še pet semestrov. V prvem oddelku je bilo treba poslušati predavanja iz rimskega prava, cerkvenega prava, zgodovinskega razvoja javnega in zasebnega prava, pravne zgodovine južnih Slovanov. Obvezno je bilo tudi poslušanje enega predavanja na Filozofski fakulteti iz predmeta filozofskega značaja (filozofija, pedagogika). Vrstni red poslušanj posameznih predavanj ni bil določen. Dokler slušatelj ni naredil pravnozgodovinskega izpita se ni mogel vpisati v IV. semester tako, da bi se mu štel ta semester med 8 semestrov, ki so predpisani za študij, da dobi slušatelj absolutorij in da more prestopiti k polaganju 2. in 3. državnega izpita (pravosodni in državoslovni izpit) in končno tudi k polaganju rigorozov. V drugem oddelku se je predavalo obče državljansko pravo, trgovsko in menično pravo, civilnosodno postopanje, kazensko pravo in kazenskosodno postopanje, ustavnopravna veda, uprav-

no pravo, narodno gospodarstvo, finančna veda, meddržavno pravo. Tudi tu ni bil predpisan vrstni red predavanj. Vsa ta predavanja so vsebovala izpitne predmete za skupinska državna teoretična izpita. Po opravljenih predavanjih navedenih pod drugim oddelkom in opravljenem pravnozgodovinskem državnem izpitu, je moral kandidat imeti še opravljeno tri urno predavanje na Filozofski fakulteti, štiri urno predavanje o pravni filozofiji in dvo urno predavanje iz statistike, če je hotel polagati izpit iz pravosodnega ali državoslovnega državnega izpita. Predmeti pravosodnega državnega izpita so bili: obče državljansko pravo, trgovsko in menično pravo, civilnosodno postopanje, kazensko pravo in kazenskosodno postopanje. Predmeti državoslovnega državnega izpita so bili: ustavnopravna veda, upravno pravo, narodno gospodarstvo, finančna veda, meddržavno pravo.¹² Vsi trije državni izpiti so bili pogoj za dokončanje študija. Posebne olajšave so veljale za študente, ki so bili v vojni službi ali vojnem ujetništvu ali v stanju obolenosti. Slušateljem-pravnikom, ki so se vpisali v zimskem semestru 1919/20 na Filozofsko fakulteto univerze Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani se je vračunal zimski semester z vsemi pripadajočimi predmeti in urami, ki so bile predpisane za ta semester na Juridični fakulteti. Predavanja in izpiti, ki so jih do konca zimskega semestra 1920/21 opravili študentje na ozemlju bivše Avstrije so se smatrali kot pravnoveljavni. O veljavnosti izpitov po omenjenem roku na kaki drugi tuji univerzi pa je odločal fakultetni svet v sporazumu s predsednikom dotične izpraševalne komisije. Pomembno je navesti, da je izpraševalno komisijo za izvrševanje teoretičnih državnih izpitov, ki je bila državna ne univerzitetna, postavil poverjenik za uk in bogočastje v sporazumu s fakultetnim svetom. Na izpiti niso spraševali le univerzitetni profesorji temveč tudi zunanji izpraševalci. Prva državna izpraševalna komisija je bila postavljena od deželne vlade za Slovenijo za pravosodni in državoslovni državni izpit že poleti leta 1919 vendar so jo na novo postavili aprila 1920, ko so se pričela prva predavanja na Pravni fakulteti. Za predsednika izpraševalne komisije za pravnozgodovinski državni izpit je bil imenovan dr. Danilo Majaron, odvetnik v Ljubljani, za podpredsednika pa dr. Anton Skumovič, redni profesor ljubljanske Juridčne fakultete. Ta komisija je delovala le do 26. maja 1921, kajti dan zatem je bila že imenovana nova ločena komisija za pravosodni in državoslovni državni izpit. Na čelo prve je bil postavljen za predsednika dvorni svetnik dr. Janko Babnik, predsednik takratnega višjega dežel-

¹² Zgodovinski arhiv in muzej Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju ZAMU); Predsedstveni spisi za zimski semester 1919/20, VIII/ 136.

nega sodišča v Ljubljani, za podpredsednika pa dvornosodni svetnik dr. Milan Škerlj. Komisiji za državoslovni državni izpit je predsedoval univerzitetni prof. dr. Ivan Žolger, vse do svoje smrti, ko ga je zamenjal Janko Kremenshek, ki je bil do tedaj podpredsednik.

V arhivskih virih obstaja še naredba fakultetnega sveta Juridичne fakultete v Ljubljani o strogih izpitih (rigorozih) za doktorat prava na ljubljanski univerzi. Tudi ta naredba je narejena po vzoru predpisov, ki so veljali v stari Avstriji. Kandidati, ki so hoteli doseči doktorat prava, so morali položiti tri stroge izpite (rigoroze). Ti strogi izpiti so obsegali: I. rimsko pravo, cerkveno pravo, zgodovinski razvoj javnega in zasebnega prava, pravno zgodovino južnih Slovanov; II. obče državljansko pravo, trgovinsko in menično pravo, civilno sodno postopanje, kazensko pravo vštveši kazensko sodno postopanje; III. ustavnopravno vedo, upravno pravo, narodnogospodarstvo s finančno vedo in meddržavno pravo.

Rigorozne so lahko polagali kandidati, ki so opravili osem semestrov študija in so naredili pravosodni ali državoslovni državni izpit z najmanj dobrim uspehom. Naredba je dopuščala "da se smejo pripustiti k nadaljnim strogim izpitom kandidatje, ki so že položili en strog izpit ali dva taka izpita na kaki juridični fakulteti Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev ali na kaki juridični fakulteti na ozemlju bivše Avstrije ako v to privoli dotična fakulteta."¹³ Za razliko od študija prava v Beogradu in Subotici, v Ljubljani ni bila predpisana doktorska disertacija.

Z novim študijskim letom 1920/21 je Pravna fakulteta dobila red. prof. Franca Ellerja za finančno vedo, honorarnega prof. Franceta Skaberneta za področje državnega prava, kontraktualnega red. prof. Mihajla Jasinskega Niketiča za pravno zgodovino južnih Slovanov, Aleksandra Bilimoviča za narodno gospodarstvo.¹⁴ Zagotovila je tudi predavanja iz sodne medicine in psihopatologije. Prva je prevzel Ivan Plečnik, druga pa Alfred Šerko. Naredba celokupne vlade za Slovenijo je za študijsko leto 1920/21 uvedla na pravni fakulteti predavanja iz državnega računostvoja in postavila za to mesto honorarnega nast. Alojzija Ranta.

V tem času je imela fakulteta pet seminarjev oz. inštitutov s predstojniki: pravnozgodovinski

prof. A. Skumovič, civilnopravni prof. G. Krek, prof. S. Lapajne, M. Dolenc kazenskopravni, javnopravni oz. (državni in upravnoopravni) prof. L. Pitamic in narodnogospodarskega prof. F. Eller in prof. A. Bilimovič.¹⁵ Pri teh seminarjih so bile redne seminarske vaje z študenti (praktične vaje s samostojnim znanstvenim raziskovanjem, branje referatov, ki zajemajo aktualno problematiko z debatami, seznanjanje z najvažnejšo literaturo). Fakulteta je v okviru kazenskopravnega seminarja ustanovila kriminalistični inštitut, ki je začel delovati z letom 1921. To je bil tudi edini seminar za katerega so predvidevali razvoj v smeri kriminalističnega inštituta. Vse do leta 1927 ne zasledimo nobenega novega seminarja. Šele leta 1927 je bil ustanovljen seminar za privatno mednarodno zasebno pravo, ki je bil bolj specifično usmerjen, dočim so prejšnji seminarji zajemali širše ne samo sorodne discipline.

V spisih o urniku predavanj za leto 1922/23 naletimo na novo učno osebje. Predavati je pričel honorarni nast. ing. Igo Pehani prof. tehniške fakultete z novim predmetom rudarsko pravo. Z letnim semestrom 1923 je nezasedeno stolico za pravno filozofijo zasedel izredni profesor dr. Gjorgje Tasić,¹⁶ ki je predaval še izbrana poglavja iz ustavnopravne vede in upravnega prava poleg Leonida Pitamica, ki je nadaljeval s predavanji iz ustavnega prava, zgodovine pravne filozofije in je vodil sprva sam, kasneje skupaj s G. Tasičem, javnopravni seminar.¹⁷ Izredni profesor Mirko Kosić je v tem semestru na novo predaval statistiko, kot glavni predmet, in sociologijo ter ekonomsko politiko kot stranska predmeta.

Fakulteta je bila v prvih desetletjih svojega delovanja v slabem finančnem stanju, zato si je ob pomankanju kadra pomagala z honorarnimi profesorji in docenti. V študijskem letu 1923/24 je bil nastavljen honorarni prof. Karel Šavnik, ki je predaval o budgetnem pravu. Po smrti prof. I. Žolgerja leta 1925 sta predavanja iz njegovega področja prevzela prof. Pitamic in Tasić. Slovensko pravno zgodovino je začel bolj sistematično preučevati prof. Dolenc s predavanji o "Gorskih bukvh" in slovenskem običajnem pravu. Dr. Anton Kremžar hon. prof. materialnega kazenskega prava, dr. Rudolf Andrejka hon. nast. upravnega prava s posebnim ozirom na upravno postopanje in dr. Fran Vodopivec hon.¹⁸ nast. za upravno

¹³ ZAMU ibdem.

¹⁴ Na Pravni fakulteti so delovali v obdobju med obema vojnama tudi ruski profesorji, ki so bili nastavljeni kot kontraktualni redni profesorji pogodbeno za dobo treh let, ki se je po poteku podaljšala za nadaljna tri leta do redne nastavitve, ker je bil položaj rednega profesorja pogojen z državljanstvom Kraljevine SHS oz. Kraljevine Jugoslavije. Aprila 1927 sta bila dosedanja kontraktualna redna profesorja dr. A. Bilimovič in Mihajlo Jasinski s kraljevim ukazom imenovana za redna profesorja.

¹⁵ Do leta 1929 je imela fakulteta le 6 seminarjev (inštitutov). V nadaljnjih desetih letih jih je z Uredbo o pravnih fakultetah iz leta 1938 pridobila še 12.

¹⁶ ZAMU; IV-9 Djordje Tasić - personalna mapa.

¹⁷ V študijskih letih 1922/23 in 1923/24 sta prevzela vsa teoretična predavanja iz upravnega prava dr. Pitamic in Tasić, ker ni bilo honorarnih predavateljev.

¹⁸ Dr. Fran Vodopivec je bil leta 1927 imenovan za velikega župana ljubljanske oblasti.

Prof. dr. Leonid Pitomic s študenti prava in dr. Djordje Tasić.

pravo s posebnim ozirom na občinsko in obrtno pravo so na novo predavali v letnem semestru 1926. Docent Albin Ogris je zasedel stolico za statistiko in trgovinsko politiko v letnem semestru 1927. Leta 1930/31 je bil imenovan za izrednega profesorja. V tem letu je na novo pričel predavati še kontraktualni izredni profesor Aleksander Maklecov kazensko pravo s kriminalno politiko in kriminologijo. Pred tem je bil habilitiran na ruski pravni fakulteti v Pragi. V zimskem semestru 1930/31 je bil že redni profesor. Tako je bila fakulteta na področju kazenskega prava sedaj zastopana z dvema profesorjema.

V študijskem letu 1927/28 je bil imenovan za docenta za rimsko pravo nekdanji študent in fakultetni tajnik dr. Viktor Korošec. Med profesorji Pravne fakultete v obdobju do konca dvajsetih let je deloval še dr. Ludovik Böhm, ki je bil nastavljen za nehonoriranega nastavnika za ekonomsko politiko. Leta 1929 je bil predlagan za honorarnega profesorja zaradi smrti dr. Šavnika.

Ob koncu dvajsetih let je imela Pravna fakulteta že 11 rednih, 2 izredna profesorja, 7 honorarnih predavateljev in enega docenta. Tudi število študentov je naraslo. Frekvenca za leto 1929 kaže 291 študentov kar pomeni, da je bilo 44 študentov več kot ob vpisu leta 1919/20. V arhivskih virih naletimo na številne prošnje študentov za potrditev semestrov, ki so jih poslušali na drugih univerzah oz. na drugih fakultetah ljubljanske univerze, prošnje za polaganje državnega izpita, veliko je prošenj za oprostitev izpraševalnine vložene od kandidatov, ki so opravljali državne izpite, prošnje za absolutorij, za polaganje rigorozov,

kolokvijska spričevala, imatrikulacije za to obdobje, iz česar lahko povzamemo, da je imela Pravna fakulteta že v prvem desetletju delovanja veliko študentov. V vsakem semestru je bilo vpisanih povprečno okoli 300 - 400 študentov iz Slovenije, Hrvaške - posebno iz Dalmacije, Srbije, Avstrije, Italije, Rusije, Čehoslovaške, Nemčije.¹⁹ Če to primerjamo z drugimi fakultetami vidimo, da jih je imela več le Tehnična v študijskih semestrih od leta 1922/23 dalje do konca dvajsetih let, in Filozofska ob koncu dvajsetih let. Pravna fakulteta je bila v letih 1927 - 32 v določeni krizi in je nazadovala na tretje mesto. Stanje glede vpisa se je spremenilo še v tridesetih letih, ko je Pravna fakulteta imela največ vpisanih študentov na celotni ljubljanski univerzi.²⁰

Dejavnost študentov je znala pritegniti fakulteta z nagradami za znanstveno delo v okviru seminarskih nalog oz. svetosavskih nagrad. Organizirane so bile tudi ekskurzije, v okviru seminarjev v Begunje /ženska kaznilnica in prisilna delavnica/, kazenski zavod v Lepoglavi, kazenski ženski zavod v Zagrebu, Trboveljski rudnik, v policijski kriminalistični zavod Ljubljana, v dečje odgajališče Rakovnik, v Maribor na ogled kaznilnice, Ruše /ogled kemične tovarne/, Falo /ogled kaptaze Drave in elektrarne/ v korekcijske zavode, v industrijska podjetja. Slušatelji so se udeleževali porotnih razprav.

¹⁹ Slušatelji iz Avstrije in Italije so bili večinoma zamejski Slovenci.

²⁰ Univerza v Ljubljani ob tridesetletnici osvoboditve 1945 - 1975; Dr. Vasilij Melik, Pregled razvoja Univerze, str. 61, Ljubljana 1975.

Izlet slušateljjev Juridične fakultete - Velike Lašče.

Glede učnega uspeha je potrebno omeniti, da obstajajo poročila o polaganju državnih teoretičnih izpitov iz katerih je razvidno, da so večinoma izpite dobro opravljali. "Strogost ljubljanskega doktorskega sistema dokazuje, da je v prvih desetih letih diplomiralo 332 slušateljjev, doktorat prava pa jih je doseglo le 93, torej manj kot tretjina."²¹ Viktor Korošec je bil imenovan kot prvi docent v mladi zgodovini Pravne fakultete. Njegovemu delu je sledilo še veliko kasnejših doktorjev prava, ki jih je izobrazila ljubljanska Pravna fakulteta in katerim je bilo omogočeno tudi strokovno znanstveno izobraževanje na tujih, predvsem zahodnoevropskih univerzah od leta 1928 naprej potem, ko so bile prejete obresti ustanove dr. Pavla Turnerja, ki so omogočale "vrednim kandidatom"²² enoletno bivanje v inozemskih kulturnih in znanstvenih žariščih /Pariz, London, Oxford, Cambridge.../ v svrhu za nadaljno strokovno izobraževanje.²³ Od 13 pravnikov, ki so jih bili deležni v letih pred vojno, se jih je šest habilitiralo na Pravni fakulteti.²⁴

S poletnim semestrom 1930 je bilo na Pravni fakulteti 13 rednih profesorur od tega jih je bilo zasedenih 10. Nezasedena redna profesorura je bila po Leonidu Pitamicu, poslaniku v Washingtonu,

po Mihajlu Jasinskemu, ki je bil z letom 1928 upokojen in Tasiću, ki je sprejel novo profesorsko mesto na beograjski univerzi. Prvo profesuro je začasno upravljal docent dr. Ivan Tomšič²⁵ za mednarodno pravo, ki je leta 1937/38 postal izredni profesor. Upokojeni profesor Mihajlo Jasinski je nadaljeval s honorarnim delom svojo profesuro za jugoslovansko pravno zgodovino. V poletnem semestru 1931 je začel predavati še javno zlasti pa upravno pravo docent Joso Jurkovič, ki je z napredovanjem prof. Ogrisa za rednega profesorja, ko se je izpraznila ena izredna profesorura, postal izredni profesor za javno pravo. Namesto Tasića je zasedel mesto kontraktualni redni profesor dr. Evgenij Spektorski, dotedanji honorarni profesor beograjske pravne fakultete. Imenovan je bil za predavatelja ustavnega prava in pravne filozofije. Izredna profesorja sta bila Albin Ogris, in Viktor Korošec. Aleksander Maklecov, izredni profesor je bil imenovan za rednega profesorja. Sedem profesorjev je bilo honorarno zaposlenih. Na novo sta bila zaposlena dr. Henrik Steska, svetnik upravnega sodišča Dravske banovine v Celju za upravno občinsko pravo in dr. Otmar Pirkmajer, pomočnik bana Dravske banovine v Ljubljani za upravne vede in za upravno pravo specielno za materije banske uprave in državljanstva namesto pokojnega prof. Frana Vodopivca. Boris Furlan, advokat iz Trsta je bil nastavljen istočasno za prvega privatnega docenta²⁶ za pravno enciklopedijo in filo-

²¹ Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani, Pravna fakulteta, Ljubljana 1969, str. 287.

²² Pod tem pojmom so mišljeni absolvirni slovenski juristi in filozofi slovenske narodnosti, ki so uspešno položili državne izpite ter si pridobili doktorat na Juridični oz. Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

²³ Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929, Ljubljana 1929, str. 449

²⁴ Ibidem.

²⁵ Po odhodu dr. Pitamica na veleposlaniško mesto v Washington je predavanja prevzel dr. Tasić do svojega odhoda na beograjsko univerzo.

²⁶ Privatni docenti, ki so se habilitirali za docente so imeli

zofijo. Tako je fakulteta vsaj začasno zapolnila vrzel manjkajočega profesorskega kadra v predavanjih o javnem pravu in o pravni filozofiji. Po odhodu prof. dr. Leonida Pitamica so bili namreč vsi ti predmeti državno, upravno, meddržavno pravo in pravna filozofija prepuščeni enemu samemu profesorju.

Z odločbo ministra prosvete sta bila imenovana, dne 5. aprila 1933 za privatna docenta Juridične fakultete apelacijski svetnik dr. Rudolf Sajovic za državljansko in civilnoprocesno pravo in namestnik višjega državnega tožilca dr. Avgust Munda za materialno kazensko pravo. Gorazd Kušej je bil s sklepom fakultetnega sveta leta 1934 soglasno sprejet za privatnega docenta za pravno filozofijo in enciklopedijo ali ustavno pravo in teorijo o državi. V zimskem semestru 1934/35 je predaval o odnosu zakonodajne in izvršne oblasti v modernih državah s posebnim ozirom na jugoslovansko ustavno pravo. Po upokojitvi prof. F. Ellerja in A. Skumoviča v študijskih letih 1935/36 je privatno docenturo za zasebno delovno pravo prevzel dr. Stojan Bajič in dr. Vladimir Murko za finančno vedo. Fakulteta je naprosila upokojenega poslanika in bivšega univerzitetnega profesorja dr. Leonida Pitamica, ki se je vrnil iz tujine, da zasede zopet svojo katedro kot začasni honorarni profesor za skupino javnega prava oz. za predmet teorija o državi. Pitamic je ponudbo sprejel in začel s predavanji v poletnem semestru 1937. Od tedaj je prof. Spektorski predaval le še uvod v sociologijo. Predavanja iz področja medicine za pravnike so bila za dalj časa prekinjena po smrti A. Šerka in so bila uvedena šele v letih 1939/40, ko je bil postavljen za honorarnega predavatelja sodne psihiatrije in psihiopatologije primarij Državne bolnice v Ljubljani prof. dr. Miha Kamin.

V pričetku drugega desetletja delovanja Pravne fakultete je bilo pričakovati nov univerzitetni zakon, ki bi bil pravna osnova za enotno ureditev vseh jugoslovanskih univerz. Ta zakon je izšel 28. junija 1930 in v 41. členu²⁷ nalaga ministrstvu prosvete, da predpiše tudi Splošno univerzitetno uredbo, ki bo predpisala pravice in dolžnosti univerzitetnih oblasti, učnega, administrativnega in ostalega osebja, slušateljev, odredbe o višjem in nižjem disciplinskem sodišču, število kateder na posameznih fakultetah, ime kateder, način izbora predavateljev in drugo. Ureditev posameznih fakultet, načrte in nastavitve profesorjev, predpise o izpitih in promocijah in odredbe za študente naj

možnost in pravico predavanj, niso pa bili nastavljeni niti plačani. Fakulteta je podeljevala privatne docenture le tistim kandidatom, ki jih je želela kasneje zaposliti kot kvalificirane bodoče stalne akademske učitelje.

²⁷ ZAMU; IV/1078, Zakon o univerzitetima, Zagreb 1930, str. 25. člen 41.

bi določala posebna fakultetna uredba za posamezne fakultete. Splošna univerzitetna uredba²⁸ je bila izdana leta 1931 in je predvidela za Pravno fakulteto 17 stolic:

- stolico za pravno enciklopedijo in filozofijo;
- stolico za sociologijo in statistiko;
- stolico za narodno pravno zgodovino z ozirom na zgodovino slovanskih prav;
- stolico za zgodovino in sistem rimskega prava;
- stolico za cerkveno pravo;
- stolico za narodno ekonomijo;
- stolico za finančno vedo;
- stolico za gospodarsko politiko;
- stolico za civilno pravo z mednarodnim privatnim pravom;
- stolico za civilno sodno postopanje s stečajnim pravom;
- stolico za kazensko pravo;
- stolico za kazensko sodno postopanje;
- stolico za ustavno pravo in teorijo o državi;
- stolico za upravno pravo;
- stolico za mednarodno pravo z občo in nacionalno diplomatsko zgodovino;
- stolico za trgovinsko pravo z meničnim pravom;
- stolico za sodno medicino;²⁹

Potrebno je bilo še, da se delo istovrstnih fakultet v državi izenači, zato je bilo treba izdelati fakultetne uredbe. Ljubljanska Pravna fakulteta je imela že osnutek svoje uredbe iz leta 1932, ki so ga morali še dokončno prediskutirati. Končno redakcijo tega načrta je naredil fakultetni svet Pravne fakultete leta 1934 z Načrtom uredbe Pravne fakultete v Ljubljani, ki ga je poslala juridičnim fakultetama v Beograd in Zagreb. Vendar tega načrta uredbe niso sprejela. Zato je bilo sklenjeno že na seji sveta Juridične fakultete dne 24. junija 1933, da se bodo državni izpiti in rigorozni vršili po dosedanjih predpisih, dokler ne stopijo v veljavo nove fakultetne uredbe. Posebni predpisi so veljali pri osebah, ki so se hotele vpisati na Pravno fakulteto ljubljanske univerze na podlagi inozemskega spričevala in so bile naši državljani. V teh primerih je fakulteta postopala po navodilih, ki so bila sporočena z dopisom prosvetnega ministrstva z dne 27. maja 1932. Z omenjenimi navodili je prosvetni minister sprejel predlog glavnega prosvetnega sveta, ki se je glasil: "da naše univerze ne vpisujejo naših državljanov, ki prihajajo z zrelostnimi spričevali tujih držav, brez nostrifikacije teh

²⁸ Splošna univerzitetna uredba je bila objavljena v Službenih novinah kraljevine Jugoslavije 12. decembra 1931 in v Službenem listu kraljevske banske uprave Dravske banovine. Izšla je tudi kot posebna publikacija (kot ponatis) v zbirki Zakoni in uredbe, zv. XXII, Ljubljana 1932.

²⁹ Stolice so tvorile celostno znanstveno področje. V njihovem okviru so bili posamezni sorodni predmeti.

spričeval s strani glavnega prosvetnega oddelka".³⁰ Ob vpisu tujih državljanov se je fakulteta ravnala po določbah 193. člena občje univerzitetne uredbe. Ko se je tuj državljan javil za vpis, ga je dekan pogojno vpisal in prepustil fakultetnemu svetu, da presodi ali sprejme prijavljenega slušatelja. Pri reševanju vprašanj je fakulteta dopuščala tudi reciprociteto.

O novi fakultetni uredbi pa so sedile še daljše diskusije med Pravno fakulteto v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Glede doktorskih izpitov ni bilo težav. Zedinili so se glede petih skupin.³¹ Enotni so bili, da se za dosego doktorata zahteva pisna disertacija poleg ustnega doktorskega izpita in ustne obrambe disertacije. Zataknilo se je pri diplomskih izpiti in razporedu predavanj od katerih je bil odvisen red in obseg posameznih delov diplomskega izpita. Beograjski zastopniki so zagovarjali grupacijo predmetov po semestrih, kar bi privedlo do cele vrste manjših posameznih izpitov. Ljubljanska Pravna fakulteta pa je zastopala stališče skupinskih izpitov in stališče, da morajo biti diplomski izpiti in red predavanj taki, da omogočajo dijakom prestop iz ene fakultete na drugo.³² Toda vse do leta 1938 ni bil sprejet noben načrt. Zato je 30. julija 1938 Ministrstvo prosvete Kraljevine Jugoslavije zahtevalo, da Pravna, Filozofska in Kmetijsko-gozdarska fakulteta izdelajo svoje načrte fakultetnih uredb. Končno je bila izdelana in sprejeta 20. decembra leta 1938 Uredba o pravnih fakultetah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. V njej so bile določene naloge fakultete, da proučuje pravne, družbene in ekonomske vede. Uredba je odobrila že obstoječe znanstvene zavode in seminarje na fakulteti. Predpisan je bil nov učni načrt, ki je določal nove študijske in izpitne pogoje. Študij je trajal štiri leta. Z ozirom na določbo 9. čl. fakultetne uredbe so morali slušatelji prvega letnika vpisani v zimskem semestru 1939/40 obvezno vpisati vsaj predavanja iz pravne vede, občje sociologije, zgodovine in sestava rimskega prava, iz narodno pravne zgodovine in primerjalne pravne zgodovine ter iz cerkvenega prava. V drugem letniku so bila predavna iz civilnega

prava, kazenskega prava in kazenskega sodnega postopka, ustavnega prava in teorije o državi, narodne ekonomije in sodne medicine. Tretje in četrto leto študija se je predavalo civilno pravo, upravno pravo, mednarodno javno in privatno pravo, finančna veda, ekonomska politika, statistika, stečajno, trgovsko in menično pravo ter filozofija prava. Diplomskih izpitov je bilo osem. Kandidati so jih opravljali ustno. Po novi fakultetni uredbi se je pouk namreč delil na občje tečaj, ki je kandidate usposabljal za dosego pravniške diplome in na posebne tečaje za doktorat prava. Doktorand je moral eno leto poslušati doktorske tečaje tiste skupine za katero se je odločil in narediti ustni doktorski izpit. Poleg tega je moral opraviti še izpit iz predmeta priključenega dotični skupini. V seminarju pripadajoče skupine je moral še izdelati dve deli v pisni obliki, ki sta morali biti uspešno ocenjeni. Po novem sistemu fakultetne uredbe je moral kandidat izdelati in obraniti doktorsko delo.

Fakulteta je imela 17 seminarjev in inštitut za mednarodno javno pravo,³³ ki ga je vodil dr. Ivan Tomšič. Od prvotnih šestih seminarjev so bili leta 1937/38 ustanovljeni še seminarji: za narodno pravno zgodovino, za cerkveno pravo,³⁴ za civilno procesualno in konkurzno pravo, za prometno pravo, za upravno pravo. Leta 1938 se je pravnozgodovinski seminar preimenoval v seminar za rimsko pravo in papirologijo in javnopravni seminar v seminar za ustavno pravo. Na novo so bili ustanovljeni še: seminar za kriminologijo in kriminalne pomožne vede, seminar za kazensko pravo, seminar za pravno filozofijo, ki se je ustanovil v okviru stolice za pravno filozofijo, seminar za orientalska prava: sumersko, asirsko-babilonsko in hetitsko pravo na priporočilo dr. Viktorja Korošca,³⁵ seminar za ekonomsko politiko, seminar za finančno vedo, splošni narodnogospodarski seminar, seminar za sociologijo.³⁶

³³ Inštitut za mednarodno javno pravo je bil ustanovljen pri stolici za mednarodno javno pravo in diplomatsko zgodovino z aktom ministrstva 18. novembra 1937. Služil naj bi kot organizacijska podlaga in središče za znanstveno proučevanje vseh življenjskih problemov Slovencev, Hrvatov in Srbov bivajočih v tujini.

³⁴ Imenovani seminar in seminar za narodno pravno zgodovino ter seminar za rimsko pravo in papirologijo so nastali iz prejšnjega pravnozgodovinskega seminarja, ki je do tedaj zajemal vse takratne pravnozgodovinske predmete (rimsko in cerkveno pravo, zgodovinski razvoj sedanjega javnega in zasebnega prava, pravno zgodovino Južnih Slovanov).

³⁵ Seminar za pravo starega vzhoda in seminar za kriminologijo s posebnim ozirom za kazenskopravne pomožne vede sta bila posebnost ljubljanske pravne fakultete.

³⁶ Zapisniki sej juridične fakultet v Ljubljani 1930 - 40; Zapisnik četrte seje sveta juridične fakultete, dne 17. januarja 1939, str. 679.

³⁰ ZAMU; VIII/134, Spisi 1936.

³¹ Pravna fakulteta je za diplomirane pravnike, ki so pripravljali doktorat, organizirala še posebne enoletne tečaje na posameznih inštitutih. Razdeljeni so bili na pet glavnih skupin: pravnozgodovinsko, zasebnopravno, kazenskopravno, javnopravno in gospodarsko-finančno. Vsaka skupina je zajemala poleg šestih predmetov še sedmega izbirnega. Kandidat je moral objaviti še dve deli v pisni obliki, ki sta morali biti pozitivno ocenjeni. Nato je lahko prešel k ustnemu izpitu.

³² Na ljubljanski pravni fakulteti je bilo treba narediti tri obsežne teoretične državne izpite, ki so bili medsebojno povezani. Če je kandidat odpovedal pri enem predmetu je moral ponoviti celoten izpit. Srbski sistem pa je uvajal manjše kolokvijske izpite in je bil lažji v primerjavi z našim sistemom.

Nova učna uredba je torej prinesla veliko sprememb, ki so se pokazale tudi pri sestavljanju izpraševalnih komisij. Z odlokom prosvetnega ministra z dne 3. februarja 1939 je bilo s členom 23. nove fakultetne uredbe določeno, da se izpraševalna komisija ne sestoji več iz zunanjih izpraševalcev, ki niso univerzitetni profesorji.

Novi učni načrt se je pričel izvajati prvič v študijskem letu 1939/40 samo za prve letnike.

Rok za izvajanje nove uredbe je določil svet Juridčne fakultete glede možnosti prehoda z dosežanjem študijske ureditve na ureditev po novi fakultetni uredbi pred koncem šolskega leta 1941/42. Absolventom, ki so izpolnili pogoje predpisane za polaganje pravosodnega in državoslovnega državnega izpita so dovolili polaganje izpitov po novi uredbi na njihovo prošnjo od 1. oktobra 1939 dalje. Od tega datuma so smeli tudi vsi absolventi Pravne fakultete pridobiti doktorat po novi fakultetni uredbi. Po členu 85. nove fakultetne uredbe o pravnih fakultetah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani z dne 20. decembra 1938 so veljali za slušatelje, ki so se vpisali pred uveljavitvijo te uredbe oz. do konca šolskega leta 1941/42 glede pridobitve doktorata dosednji predpisi.³⁷ Tudi glede pouka in izpitov je bilo urejeno, da je veljal izpitni red, ki je bil urejen z uredbo bivše deželne vlade iz leta 1920.

Za leto 1939/40 je prinašala nova fakultetna uredba narejena na podlagi obče univerzitetne uredbe tudi spremembe na področju učnega osebja. Kot dekan je posloval v tem študijskem letu univ. prof. dr. Joso Jurkovič do svoje smrti 27. junija leta 1940. Ena dosedaj izredna profesura prof. Borisa Furlana se je lahko zapolnila z redno, docent Gorazd Kušej pa je napredoval do mesta izrednega profesorja za ustavno pravo in teorijo o državi. Honorarni predavatelj za rimsko pravo je postal dr. Ciril Kržišnik sodniški pripravnik v Ljubljani. Viktor Korošec pa je začel s predavni v zgodovino klinopisnih pisav Starega Vzhoda. Kot nov privatni docent za statistiko je bil predlagan in sprejet s strani fakultetnega sveta dr. Vogelnik Adolf, študent pravne fakultete, ki je po dovrstitvi študija nadaljeval svoje delo na Statističnem inštitutu v Parizu. Leta 1939 je bil postavljen za privatnega docenta na Pravni fakulteti v Ljubljani. Pred tem je opravljal delo šefa statističnega oddelka na mestnem magistratu. V letu 1940 je umrl prof. dr. Janez Plečnik, zato je bil predlagan na izpraznjeno mesto honorarni predavatelj sodne medicine dr. Milan Cunder, univerzitetni docent pri stolici za anatomijo in stalni izvedenec za sodno medicino pri okrožnemu sodišču v Ljubljani. Leta 1941 je bil izvoljen za honorarnega pre-

davatelja sodne medicine na ljubljanski Pravni fakulteti. V letu 1940 je preminil tudi prof. upravne prava dr. Joso Jurkovič. Zamenjal ga je dolgoletni honorarni predavatelj dr. Henrik Steska, ki je bil imenovan za rednega profesorja upravne prava in bil nato tudi določen za novega vodja seminarja namesto razrešenega Gorazda Kušaja.³⁸

Profesorski kader se je ob skromnih začetkih vedno bolj krepil in dosegel do septembra 1941, po dvajsetih letih delovanja, 15 rednih profesorjev (Furlan, Spektorski, Korošec, Dolenc, Polec, Krek, Lapajne, Maklecov, Pitamic, Bilimovič, Kušej, Steska, Ogris Sajovic, Škerlj) 2 izredna (Kušej, Tomšič), 1 univerzitetnega docenta (Murko), 3 privatne docente (Munda, Bajič, Vogelnik) in 3 honorarne predavateljice (Kržišnik, Kamin, Andrejka), ki so se že v tem času odlikovali kot uspešni profesorji in znanstveniki s svojim strokovnim delom, razpravami in objavami v domačem in tujem jeziku, izdajanjem knjig in udeležbami na kongresih doma in v tujini. S tako kvalitetnim profesorskim kadrom, ki ga je začela fakulteta sama vzgajati, se je lahko primerjala z drugimi pravnimi fakultetami širom države in je hkrati dosegla zavirljivo ravan tudi v primerjavi s starejšimi sredjeevropskimi fakultetami in njihovo tradicijo.

ZUSAMMENFASSUNG

Ein Abriß der Entwicklung der Rechtswissenschaftlichen Fakultät in der Zwischenkriegszeit

Die Rechtswissenschaftliche Fakultät wurde nach jahrzehntelangen Bestrebungen im Rahmen der Ljubljanaer Universität im Jahre 1919 gegründet. Zu Beginn waren an der Fakultät 247 Studenten immatrikuliert, ihre Zahl stieg jedoch rasch an und erreichte in den dreißiger Jahren die Höchstzahl eingeschriebener Studenten der Ljubljanaer Universität.

Bei der Gründung der Fakultät wurde Lehrpersonal aus dem Ausland berufen, Lehrveranstaltungen an der Fakultät abzuhalten. Die ersten Professoren und Gründungsmitglieder wurden

³⁷ Seznam predavanj na Univerzi kralja Aleksandra I v Ljubljani; Ljubljana 1932.

³⁸ Po smrti prof. dr. Josa Jurkoviča je fakultetni svet na svoji seji, dne 1. julija 1940 določil, da se izbere za začasnega vodja seminarja za upravno vedo prof. dr. Gorazd Kušej.

vom Regenten ernannt. Als Fakultätsrat hatten sie sich bereits auf ihrer ersten Sitzung in Paris konstituiert. Ihre Arbeitsräume ließen sie in der ehemaligen Landschaftlichen Burg einrichten. Die ersten Lehrveranstaltungen fanden erst im Sommersemester 1920 statt, weil die Professoren an der Friedenskonferenz in Paris teilnahmen. Bereits vor der Aufnahme des Studienbetriebs erarbeitete die Fakultät einen Verordnungsentwurf über das rechtswissenschaftliche und staatsrechtliche Studium sowie über die theoretischen Prüfungen, und zwar nach dem Vorbild des alten österreichischen Systems. Der Entwurf erlangte mit der Annahme der Vidovdan-Verfassung auch Gesetzeskraft. Auch die alte österreichische Rigorosumsordnung ohne vorgeschriebene Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde hatte noch weiterhin Geltung. Ein ähnliches Studiensystem kannte auch die Zagreber Fakultät, während das Studium in Subotica und Belgrad anders geregelt war. Aus diesem Grunde war es notwendig, das Studium auf allen rechtswissenschaftlichen Fakultäten des Staates zu vereinheitlichen. Im Jahre 1931 wurde die Allgemeine Universitätsverordnung (Splošna univerzitetna odredba) erlassen, in der die Rechte und Pflichten der Universitätsbehörden und des Lehrpersonals, die Zahl der Lehrstühle an den einzelnen Fakultäten u.a.m. festgesetzt waren. Nähere Einrichtung einzelner Fakultäten, Lehrpläne, Be-

rufung von Professoren, Prüfungs- und Promotionsordnung sowie Beschlüsse die Studenten betreffend, sollten durch interne Fakultätsverordnungen geregelt werden. Für die Universitäten Ljubljana, Zagreb und Belgrad wurde im Jahre 1938 eine Verordnung über die rechtswissenschaftlichen Fakultäten erlassen, die Veränderungen mit sich brachte. Es wurde ein neuer Studienplan vorgeschrieben, der neue Studien- und Prüfungsbedingungen sowie eine größere Zahl von Seminaren festlegte. Die Fakultät hatte gemäß der neuen Verordnung 17 Seminare und ein Institut für internationale öffentliche Verwaltung, das von Dr. Ivan Tomšič geleitet wurde. Das neue System wurde auch auf die Erlangung der Doktorwürde angewendet, wo fortan eine Dissertation und deren Verteidigung vorgesehen war.

Das Lehrpersonal wurde nach den bescheidenen Anfängen zahlenmäßig immer stärker und nach zwanzig Jahren bzw. bis September 1941 zählte es 15 ordentliche Professoren (Furlan, Spektorski, Korošec, Dolenc, Polec, Krek, Lapanje, Maklecov, Pitamic, Bilimovič, Kušej, Steska, Ogris, Sajovic, Škerlj), zwei außerordentliche Professoren (Kušej, Tomšič), einen Universitätsdozenten (Murko), drei Privatdozenten (Munda, Bajič, Vogeltnik) und drei Honorarlehrkräfte (Kržišnik, Kamin, Andrejka).